

Piirteitä professori Kalle Maijalan työstä sianjalostuksen hyväksi

Asko Mäki-Tanila, MTT

Emeritus professori Kalle Maijala on eminentti eläinjalostusalan tiedemies, jonka tutkijanura ulottuu 1950-luvun puolesta välistä vuonna 1990 tapahtuneeseen eläköitymiseen. Tutkijatyössään hän on hoitanut ansiokkaasti professuuria MTT:ssä – vuosina 1968-76 ja 1980-87, Helsingin yliopistossa 1976-80 ja Suomen Akatemiassa 1987-90. Tutkijanuran yhtenä mittana on yli 600 artikkelia, osa tieteellisiä ja huomattava määrä käsittelee alan sovelluksia ja pohtii eläinjalostuksen linjanvetoja. Suurin osa Kallen työstä on ollut tietojen analysointia - arvioida tilastollisilla menetelmillä eläinten geneettistä vaihtelun määrää ja käyttää saatuja tietoja taloudellisesti merkittävien ominaisuuksien jalostusohjelmien rakentamisessa. Molekyyligenetiikka ja erityisesti geenien kartoitus ja koko perimän aukilukeminen ovat avanneet eläinjalostukselle ja sen jalustana olevalle kvantitatiiviselle genetiikalle uusia näkymiä. Tämä kehitys riippuu vahvasti siitä tietoperustasta, jonka Kallen sukupolven eläinjalostajat ja genetikot ovat valaneet.

Kalle Maijalan ansiokkaimpia saavutuksia on hänen väitöskirjansa hedelmällisyysominaisuuksista. Tällä pioneerityöllä oli haasteena saada riittävä määrä käyttökelpoisia tietoja, löytää tarkoituksenmukaiset tilastolliset menetelmät ja suoritukseen yltävä laskentateho. Kallella on ollut iso vaikutus valinnan tavoitteiden ymmärtämisessä. Hän loihti esiin vuonna 1976 käyttökelpoisen alustan eläinjalostuksen pitkän aikavälin tavoitteiden tarkastelulle. Lähtökohtana oli kotimaisen rehuntuotannon potentiaali ja elintarvikkeiden peruskulutuksen tyydyttäminen. Hänen mielestään 'biologinen hyötysuhde – erityisesti valkuaisaineiden tuottamisessa – on eläintuotannon päätaivoite'. Biologiset tekijät olivat hänen mielestään tarkastelun runkona, koska taloudelliset tekijät olivat liian epävarmoja ja muutosherkkiä pitkän aikavälin analyysissä.

Maijalan hyvä tutkimus on tuonut hänelle hyvät kansainväliset kontaktit. Hän on pohjoismaisella ja eurooppalaisella tasolla osallistunut erityisesti eläingenivarjoja koskevaan yhteistyöhön ja toimi Euroopan Kotieläintuotantoliiton EAAP:n genetiikkaryhmän presidenttinä. Maijalan tekemä työ on antanut hyvän jalustan suomalaisen eläinjalostustutkimuksen kansainväliselle yhteistyölle.

Kalle Maijala ei ole koskaan epäröinyt heittäytyä keskusteluihin tai haasteisiin mukaan. Hänen viimeisin velvollisuutensa – velvollisuus on hänen näissä yhteyksissä usein viljelemä sana – on puolustaa sianlihantuottajien näkemyksiä suomalaisen jalostuksen pitkäaikavälin menestyksestä, kun osa teollisuutta on enemmän kiinnostunut nopeasti saatavien voittojen maksimoinnista. Sikojen jalostus ja tuotanto ovat muuttuneet täydellisesti 1960-luvulta lähtien. Jalostus on ollut vastaamista sektorin nopeaan kasvuun ja vastavuoroisesti edesauttanut tätä nousua. Tuotanto on 40 vuoden aikana kolminkertaistunut. Sikojen keinosiemennys tuli käyttöön 60-luvun alussa. Suomessa keinosiemennys eteni harppauksin ja muut maat saatiin hetkessä kiinni ja jätettiin taakse. Muutokset sikojen jalostuksessa ovat tuoneet kertaluokkaa olevia parannuksia. Maijalan johtamassa ryhmässä saatiin aikaan runsaasti uusia tuloksia ja sovelluksia: fenotestaus, teurasominaisuuksien arvostelu, tuotanto- ja lihaominaisuuksien painottaminen, halotaanigeenin poistaminen, laskentajärjestelmien uudistaminen.

Me MTT:n eläinjalostuksen ja -genetiikan tutkijat näimme tarkoituksenmukaiseksi juhlistaa Kallen syntymäpäivää kyhäämällä kokoon artikkelit hänen työajan kollegeoiltaan ja junioritutkijoilta. Osalla papereista on suora linkki Kallen työhön, osalla on juniorimpi tekijä sukulaisuusmatriisin laidalta, osoittamaan kuinka jälkipolvi on hyödyntänyt otollista laidunmaata. Sari Torkko on huolehtinut tämän *Agriculture and Food Science*-lehden erikoisnumeron toimitustyöstä ja Outi Mäkilä on viimeistellyt ulkoasun. Tällä erikoisnumerolla haluamme kiittää häntä hienon työskentely-ympäristön ja kulttuurin luomisesta ja onnitella häntä 80-vuotispäivänä.